

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

2 Significat autem Compendium, siue Summarium & concisum opus, ex *Plinio lib. 18. cap. 26. & Sueton. in Augusto cap. vlt. item Indicem, ut in 2. Concil. Tom.* titulus cuiusdam operis extat: Breuiarium causæ Nestorianorum, &c. quæ optimè conueniunt Breuiario Ecclesiastico, quod, ut ait Lessius *de Iustitia & Iure, de Deuot. & orat. dub. 8.* admirabile est mysteriorum sacra Scripturæ compendium: continet enim Psalmos, in quibus per modum laudis omnia mysteria clauduntur, tum selectissima quæque veteris & noui Testamenti, tum Patrum monumenta nobiliora, tum præcipua Sanctorum gesta, breues denique Orationes seu Collectas à Summis Pontificibus vt plurimum compositas, & indicat quotidie quæ preces adhibendæ, *Romanum* dicitur, quia preces continet iuxta ritus sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

3 Vfus tamen Breuiarij, quocumque nomine vocaretur, non fuit ante Lectionarium sancti Hieronymi, inquit Cornelius loco citato, & ex dicendis magis patebit. Haymo, Generalis Minister Ordinis Minorū S. Francisci, sub Gregorio IX. anno 1241. vt ex eiusdem Bulla patet, Breuiarium Romanum cum Missali reformauit, & est illud ferè idem quo nunc vtimur, ex *Radulpho Propos. 17. lege Vadingum in Annal. Min. anno 1244.* qui tamen Radulphus quàm maxime dolet, fuisse receptum à Nicolao III. ad usum communem, propter multitudinem Festorum in eodem Breuiario, cum diminutione ferialis Officij.

4 Restitutum dicitur Decreto Concilij Tridentini *Sess. 25. in fine*, vt intelligas non esse nouum, editum autem à Pio V. & recognitum à Clo-

mente VIII. & Urbano VIII. ea profus ratione qua in Bullis eorumdem, de quibus nunc dicemus.

De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani. CAP. II.

Data fuit Bulla Pij V. *Septimo Idus Iulij 1568. annotata*, in qua Pontifex multa facit.

1 Primò significat causam edendi huius Breuiarij, nempe ad tollendam orandi varietatem.

2 Enarrat ea quæ in hac re præstitere Paulus & Pius nomine Quarta, & quam ipse adhiberi operam curauit, ex Decreto Concilij Tridentini.

3 Tollit & abolet omnino Breuiarium à Cardinale S. Crucis compositum, quod erat breuissimum, item alia Breuiaria Romana, & alia, quæ ex institutione vel consuetudine legitima non superant ducentos annos.

4 Permittit tamen, vt antiquiora non Romana ducentis annis possint mutari in hoc Breuiarium, ijs omnibus si Episcopus & vniuersum Capitulum consentiant.

5 Reuocat omnes permissiones, consuetudines, statuta, privilegia, licentias, & indulta precandi & psallendi more & ritu prædictorum Breuiariorum suppressorum.

6 Præcipit obseruari hoc Breuiarium in toto Orbe cum exceptione ducentorum annorum, de qua supra.

7 Statuit nihil in eo mutandum, addendum, detrahendum.

8 Obligat quosque qui tenentur Horas Canonicas recitare, vt hoc vtantur Breuiario, alias non satisficiant muneri suo.

9 Iubet omnibus Præiatis, vt hoc intro-

introducunt tam in Choro quàm extra Chorum.

10 Tollit obligationē, quæ erat sub mortali, recitandi extra Chorum Officium paruum B. Virginis, Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, & Graduales, iuxta Rubricas Breuiarij.

11 Hortatur, vt recitentur eadem, propositis Indulgentijs dierum centum recitantibus Officium paruum beate Virginis & Defunctorum, quinquaginta recitantibus Psalmos Pœnitentiales & Graduales, quando Rubrica ea præscribant.

12 Non tamen tollit laudabilem consuetudinem, vbi est, recitandi Officium paruum B. Virginis in Choro, imò eandem confirmat; & tandem tempus decernit obligationis ad vsum Breuiarij post eiusdem publicationem. Hæc Pius V.

13 Ex quibus collige Primò: vbi aliquando, omisso proprio & licito Breuiario, receptum est illud Pij V. non potest ampliùs omissum repeti, *Suar. Tom. 2. de Relig. lib. 4. c. 11. nu. 5.*

14 Habenti priuilegium vtendi antiquiore Breuiario ducentos annos superante, non est licitum priuatim vti Romano, relicto suæ Religionis vel Ecclesie proprio, *Bonac. disp. 1. quest. 3. punc. 1. num. 3.* & putat probabilius; vnde oppositum quoque iustineri potest, & præsertim si raro fiat, *num. 5.* & nisi præceptum alieni Breuiarij extiterit, vt Mediolani pro Breuiario Ambrosiano, *num. 6.*

15 Qui Romæ degit, potest vti Breuiario Romano, *idem ibidem num. 7.* Monachus tamen non potest vti Romano, quippe qui promisit obseruantiam suæ Regula, *ibidem ad Tertium, ex Siluest. v. Hora. quest. 1. dicto 6.*

16 Qui aliò concedit animo con-

stituendi sibi domicilium, vel ibi manendi maiore anni parte, tenetur vti Breuiario loci vbi moratur; secùs minimè, *Bonac. num. 8.*

17 Qui duo habet beneficia in locis vbi diuersa Breuiaria sunt in vsu, debet in Choro vti Breuiario loci vbi residet; extra Chorum verò eo vti Breuiario loci, vbi dignius, non pinguius habet beneficium, quòd si equalia sint dignitate, vti potest ad libitum vtroque Breuiario, *Siluest. loco cit.*

18 Qui in vna Ecclesia habet beneficium, & in altera Diœcesi habet domicilium, vbi Breuiarium est diuersum, tenetur adhibere Breuiarium domicilij, *Suar. nu. 6. loco cit.* contra quem alij putant præualere Breuiarium beneficij, cum ex eo insurgat obligatio Officij, *S. Thom. quodl. 6. artic. 8.*

19 Non potest Episcopus cum aliquo dispensare, vt relicto proprio Breuiario, recitet Officium iuxta formam alterius Breuiarij, *Bonac. num. 19.*

20 Potest Episcopus curare vt Breuiarium Romanum recipiatur, vt in Bulla dictum est, & vniuersum Capitulum consentire debet, id est in vnum locum coactum, & congregatum; non tamen omnium & singulorum consensus est necessarius, *Suar. cap. 11. num. 4. ad fin.*

21 Nihil addi posse iussit Pius Breuiario, hoc est tamquam partem Officij notabilis; si quid modicum addatur ex deuotione, non peccatur contra Bullam, *Bonac. num. 21.*

22 Edita verò hac Bulla Pij V. cessauit omnis antiqua facultas Episcoporum circa Festorum Officia, quam habebant ex sacris Canonibus Archiepiscopi & Episcopi, quos refert *Quaranta in Summar. Bullarij verbo, Archiepiscopus. num. 23.* vbi idem

idem docet, attendendam esse nunc Pij V. Bullam, in qua prohibetur omnis additio seu mutatio Breuiarij Romani reformati, & postea recogniti à Clemente VIII.

23 Cessauerunt etiam consuetudines quæcumque & priuilegia Sedis Apostolicæ contra nouū Breuiarium, quod inuimus *suprà num. 3. & 5.* Vnde non potuerunt retineri Officia recitata ante Pium V. sine licentia Sedis Apostolicæ; quia retinere Officia abrogata, est idem ac, addere Breuiario Pij V. seu mutare Officium in Breuiario quotidie præscriptum.

24 Et hic est sensus eorum verborum Decreti 8. Aprilis 1628. renouati, locupletati, & nunc impressi in Breuiario, nimirum, *Non potuisse, neque posse locorum Ordinarios addere Calendaris, etiam proprijs, Sanctorum Officia, nisi ea duntaxat, quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacre Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur;* hoc est, non potuerunt addere post publicatam Bullam Pij V. quod poterant ante illam.

25 Neque potuerunt iisdem Ordinarij, neque possunt (quod habetur in eodem Decreto) eadem de causa mutare ritum in altiore, puta de simplici in semiduplicem, vel duplicem, propria auctoritate, licet causa videretur iusta. non enim sufficit causa legitima; sed est necessaria quoque Sedis Apostolicæ auctoritas, vel Sacre Congregationis Rituum licentia.

26 Et hinc sequitur, quod sine prædicta facultate non potest fieri Officium, eò quia deuotio populi adest, seu votum.

Neque, quia Clerus consensit in Diocæsana Synodo.

Neque, quia voluntas testatorum

legato proprio iussit Officium de Sancto, quod non est in Calendario.

Neque, quia titulus est Cappelle, seu Altaris.

Neque, quia ille Sanctus Archiepiscopus est Prouinciæ, vel Episcopus loci, vel titularis Ecclesiæ matricis, respectu Officij totius Cleri.

Neque, quia ille est ortus ibi, aut martyrium ibi sit passus, vel ibidem obierit Confessor.

Neque, quia translatio est Reliquiarum.

Neque, quia vniti sunt redditus alicuius Ecclesiæ, vel vnita ipsa Ecclesia alteri.

Nec eo, quia titulus est præbende Canonicalis, aut dignitatis.

Neque, quia in aliquo loco celebrata est aliquando à Papa alicuius Sancti canonizatio.

Nec eo, quia conformare se debent Ecclesiæ minores matrici, seu Cathedrali.

Neque, quia Festum populi est de præcepto, vel consuetudine, quod potest esse sine Officio, vt Roma Festum S. Rochi.

Neque, quia habetur in ciuitate, seu loco, Abbatialis, vel Regularis, vel Parochialis Ecclesia.

Neque, quia pensionem quis habet super aliquam Ecclesiam.

Neque, quoad Regulares, quia viuunt sub Regula Sancti, à quo tamen non pendent in propria origine.

Neque eo, quia communicationem habet vnus Ordo Priuilegiorum alterius Ordinis; quæ communicatio non extēdi debet ad Officia seu Festa Sanctorum: non ad omnia, quod non hinc nec ad aliqua, cum non sit maior ratio de vno Festo, seu Officio, quam de alio celebrando. Et ratio prædictorum est, quia

quia in Rubricis Pij V. nulla fuit neque est certa lex de his Officijs; & licet iusta in aliquibus sit causa, petenda tamen est licentia omittendi Officium tali die in Breuiario præscriptum, vt aliud de prædictis recitetur.

27 Dices: In Rubricis habentur sæpius hæc verba, vt *tit. 1. num. 1. tit. 2. num. 1. & alibi*, Festa Sanctorum illorū quæ *consueuerunt celebrari*: ergo concedit Pius V. retineri adhuc consuetudines. Respondeo, Quod sic se habet textus, *celebrari consueuerunt solemniter*, vel *solemnius*: tum quia alioquin Pius V. libi esset contrarius, si in Rubricis concederet consuetudines quas abrogauit in Bulla; non enim abrogauit consuetudines solennes quas concedit in Rubricis: tum quia verè concessit retineri Festa Sanctorum in locis proprijs, non autem quæcumque Festa, sed solemniter celebrata.

28 Dices adhuc: In ijsdem Rubricis *tit. 7. num. 4.* habentur præcisè sine aduerbio hæc verba, *consueuit celebrari*, & *tit. 5. num. 1. consuetum celebrari*; ergo sufficit consuetudo simpliciter, non solemniter. Sed facile respondeo, posteriores textus pendere à prioribus; & in eodem sensu accipiendi sunt vt priores, qui addunt aduerbium *solemniter*; ne pugnent inuicem ipsæmet Rubricæ, priores & posteriores.

29 Quid est, *ais, solemniter*? Respectu Cleri secularis significat festiuitatem aut populi, aut Cleri cum pompa exteriori, puta Processione, apparatu, concursu, & huiusmodi. & ita declarauit sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1628. respectu verò Regularium & Congregationum significat singularem quemdā cultum, non communem alijs Festis de Calendario: quæ ratio cum non in omnibus

Festis in Hispania celebratis adesset, recurrerunt eæ Ecclesiæ ad Gregorium XIII. anno 1573. & obtinuerunt, posse retinere Festa ciuium, Reliquiarum insignium, & alia eiusmodi, quod & tandem præstitere ferè omnes Ecclesiæ Italiae, post Decretum præfatum 8. Aprilis 1628. editum: quibus sacra Rituum Congregatio multa concessit rationabilia, & est parata alijs concedere similia.

30 Postremò restat dubium: An per Bullam Pij V. derogetur Bullis Canonizationum Sanctorum, in quibus videntur Pontifices dare facultatē recitandi Officiū de Canonizato in die mortis eius solemniter, ad formam in Rubricis Breuiarij Romani præscriptam.

Verum patet omnibus, quod de omnibus Canonizatis nō sit Officium ab omnibus. Deinde ex Rubricis Breuiarij non apparet de vnoquoque Canonizato, an simplex, semiduplex, duplex Officium fieri debet; & est necessarium nouum Decretum de ritu quo fieri debet Officium. quod expressè decreuit sacra Rituum Congregatio die 9. Decembris 1628. de hoc ipso casu interrogata. Vel dicerem, loqui Pontifices copulatiuè, (&) vnà cum ædificio Ecclesiarum, de quo in Bulla, fieri posse Officium solempne, tamquam de Titulari Ecclesiæ, quod habetur in Rubricis Breuiarij, hoc est primæ classis cum Octaua.

De Bullis Clementis VIII.
& Urbani VIII.

CAP. III.

E dita fuit à Clemente VIII. Bulla die decima May 1602. anno undecimo, & in ea habentur pauca.

C

1 Ac-